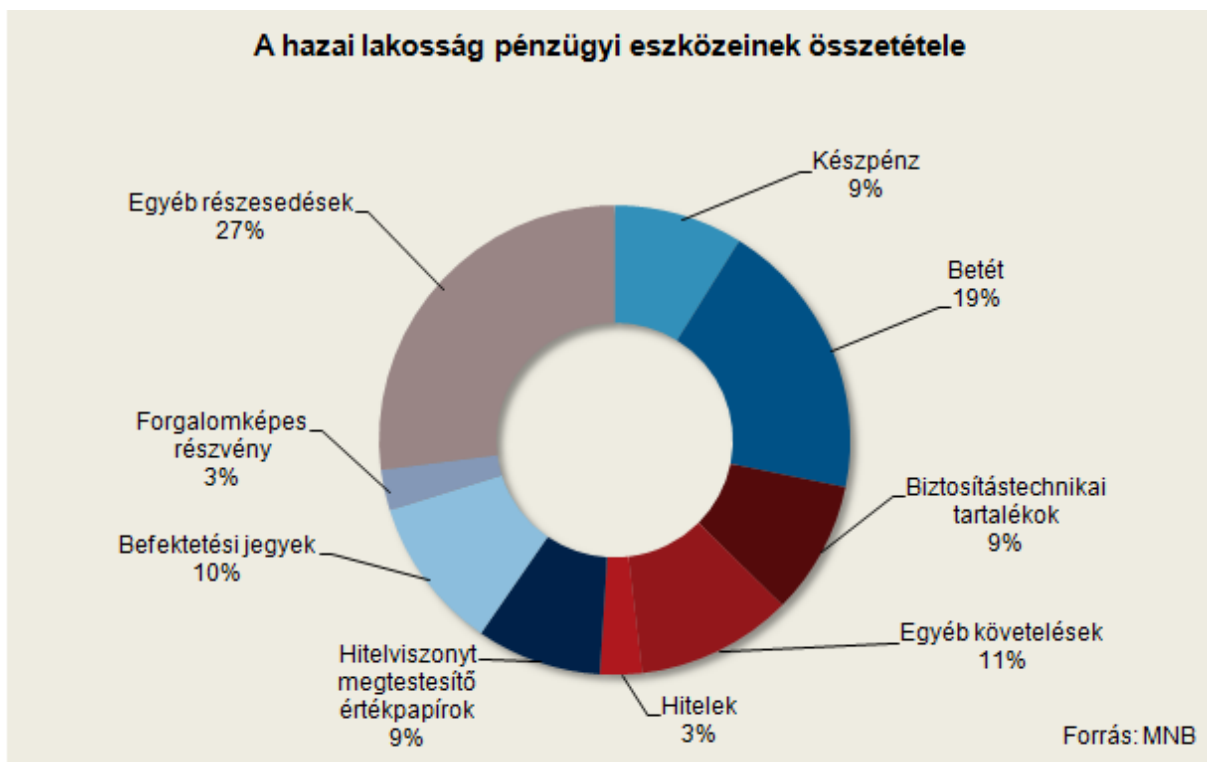

A lakosságtól a nemzetközi alapokig – Változatos befektetői összetétel a BÉT-en

A Budapesti Értéktőzsdét változatos befektetői összetétel jellemzi: ugyanúgy megtalálhatók a hazai lakossági befektetők, mint a nagy külföldi alapkezelők. A Xetra rendszer bevezetésével a BÉT bekapcsolódott a nemzetközi vérkeringésbe, egyszerűsített csatlakozási lehetőséget biztosítva a külföldi tagtőzsdéken jelen lévő kereskedőknek. Bár eleddig kevés nemzetközi befektetési szolgáltató élt az új rendszer kínálta lehetőséggel, de a BÉT-en jegyzett részvények így is a külföldi befektetők figyelmének középpontjában vannak, és a magyar vállalatok részvényeinek jelentős részét széles külföldi nagybefektetői kör tulajdonolja. A kereskedésben ugyanakkor aktívan vesz részt a jelentős megtakarítással rendelkező hazai lakosság is, azonban a magasabb fokú pénzügyi tudatosság tovább növelné a tőkepiacra allokált lakossági forrásokat.

Konzervatív lakossági portfólió

A magyar háztartások tekintélyes megtakarítási állománnyal rendelkeznek, ugyanakkor a szegmensben továbbra is a konzervatív befektetői magatartás jellemző. A pénzeszközök 28 százaléka készpénz vagy bankbetét, további 9% pedig nyugdíj- vagy életbiztosításként gyarapodik. A lakosság tulajdonában lévő értékpapírokat tekintve a kötvények túlnyomó része magyar állampapírban van lekötve. Bár a vállalati részesedések és üzletrészek aránya együttesen eléri a 30 százalékot, de ennek 90 százaléka olyan zrt, kft illetve egyéb családi vállalkozásbeli részesedést takar, amelyet döntően nem befektetési céllal tartanak az emberek. A klasszikus befektetési célú forgalomképes részvények mindössze a teljes vagyon 3 százalékát teszik ki.

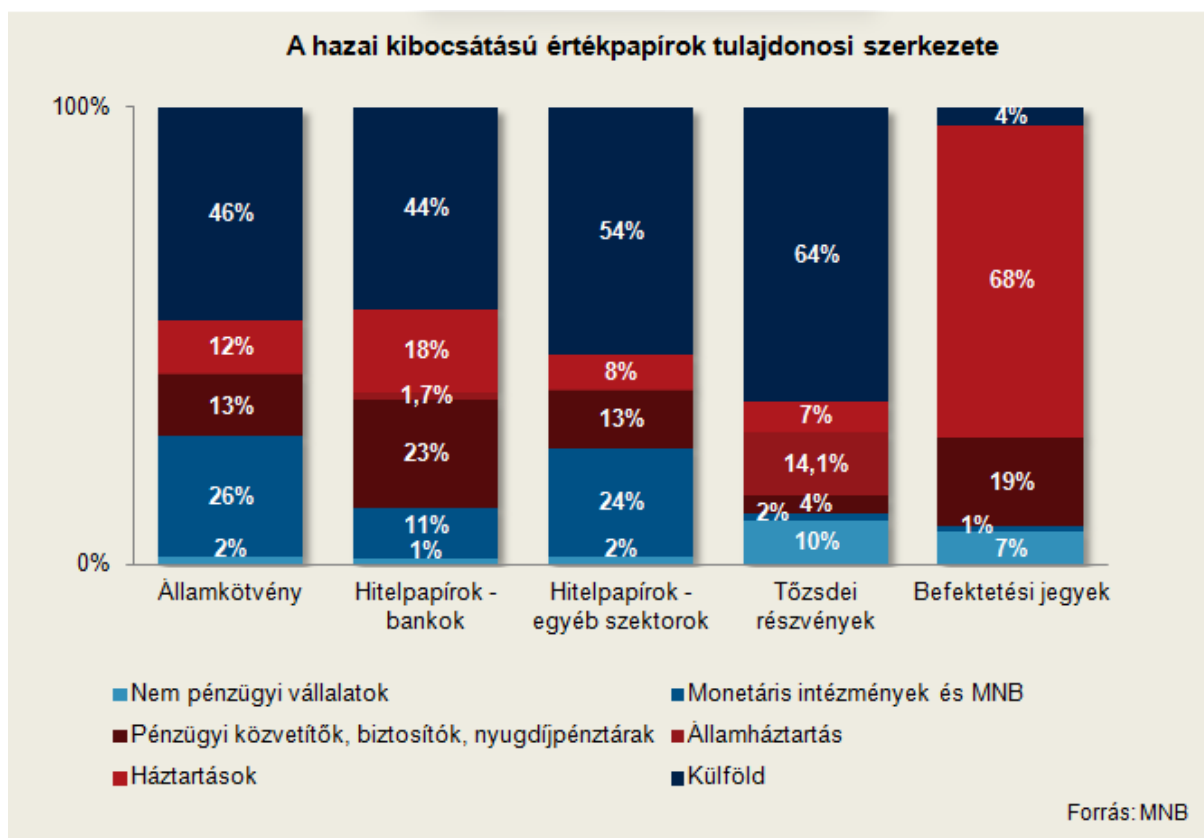

A lakosság befektetési portfóliójára igen nagy hatással voltak az adóelőnyt biztosító konstrukciók, a TBSZ és a NYESZ. Ezek a nevezetes számlák már a tőzsdén kereskedő befektetési szolgáltatóknál vezetett ügyfélszámlák 26%-át teszik ki. Ugyan az államkötvények kisbefektetőknek kedvezően kialakított konstrukciói és ezen termékek célzott népszerűsítése hozzájárul az állampapírok töretlen keresletéhez, az alacsony kamatkörnyezet, valamint a kedvező adózású megtakarítási formák a lakosság aktívabb tőkepiaci részvétele felé mutatnak. A BÉT emellett továbbra is kiemelt feladatának tartja a lakosság pénzügyi kultúrájának fejlesztését. Fontos, hogy a kisbefektetők is megismerkedhessenek a sokszor bonyolultnak tűnő tőzsdei termékekkel, és a tőkepiaci lehetőségeket is tudatosan és hatékonyan alkalmazhassák pénzügyi tervezésük során.

A BÉT-en jegyzett vállalatok tulajdonosai

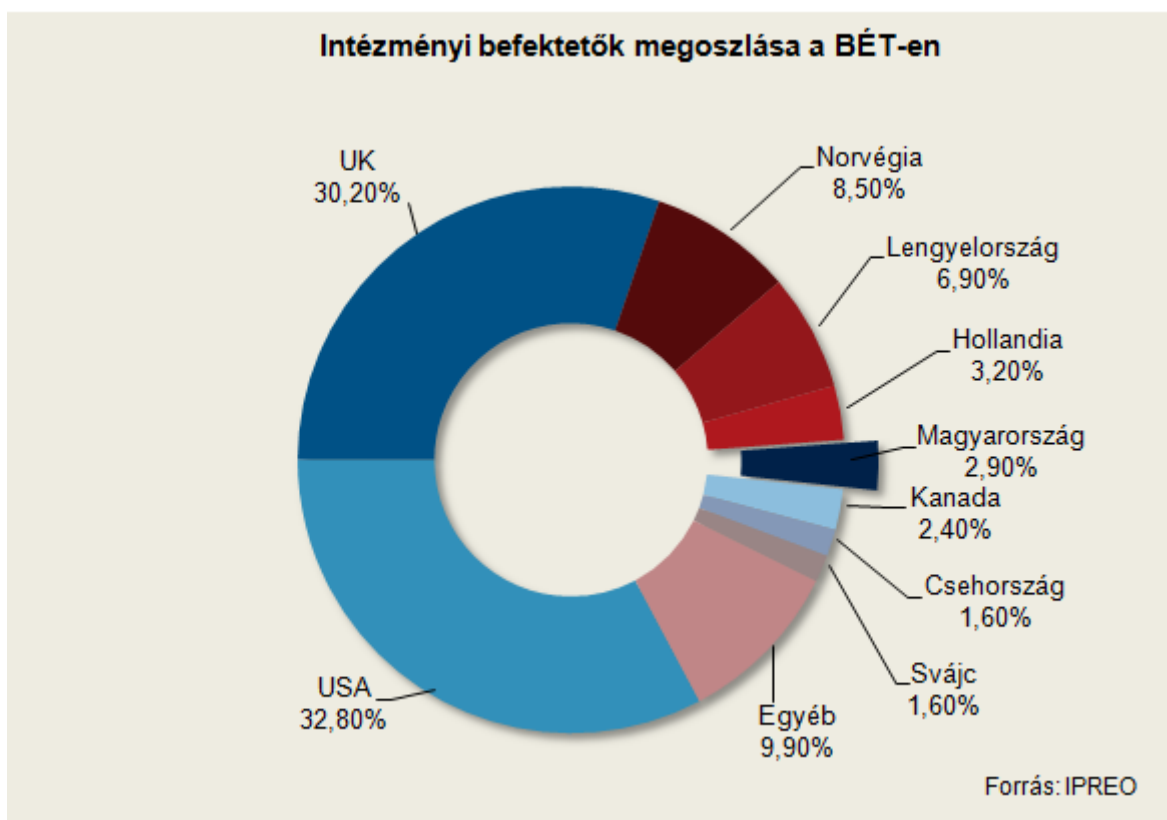
A magyar vállalatok által kibocsátott részvények kereskedése a Budapesti Értéktőzsdére koncentrálódik, mindössze a kereskedés egyharmada zajlik alternatív piacokon (összehasonlításképpen a frankfurti tőzsde mindössze 26%, a bécsi tőzsde 37%-os részesedéssel bír a német, illetve osztrák részvények kereskedelmét tekintve). Ez a koncentráció hozzájárul ahhoz, hogy a magyar börzét nemzetközi összehasonlításban is magas forgási sebesség jellemzi.

A BÉT-en listázott cégek nagyjából 4 700 milliárd forintos kapitalizációjának közel kétharmadával külföldi szereplők rendelkeznek, a magyar állam és a hazai vállalatok 14, illetve 10 százalékot, míg a biztosítók, bankok és más pénzügyi intézmények együttesen a hazai részvények 5,2%-át birtokolják. A Magyarországon kibocsátott részvények mindössze 7%-a képezi a hazai lakosság tulajdonát. Az értékpapírok kibocsátóinak saját részvény aránya csupán 0,4%, így a közkezhányadot nem ők, hanem a különböző nagytulajdonosok csökkentik: hazai és külföldi alapkezelők, kapcsolt vállalkozások, állami intézmények, illetve – jellemzően a kisvállalatok esetében – magánszemélyek.

Változatos intézményi mix

A Budapesti Értéktőzsdén listázott részvények tulajdonosi összetételében nagy súllyal szerepelnek a külföldi nagybefektetők: a BÉT közkézen forgó kapitalizációjának¹ körülbelül 76 százalékával, 4,4 milliárd eurós tulajdonnal rendelkeznek. A tőzsdei cégek tulajdonosi szerkezetét vizsgáló nemzetközi cég, az IPREO tanulmányában vizsgált 3,3 milliárd eurós kapitalizációt birtokló intézményi körben a hazai befektetők aránya nem éri el a 3 százalékot, így a fennmaradó rész mind nemzetközi tulajdonosokhoz kapcsolódik. Közülük az első helyen, nagyjából egyharmados részesedéssel az amerikai cégek állnak, majd az Egyesült Királyság következik 30,2%-kal. Jelentősen, 67, illetve 60 százalékkal növelték portfóliójuk magyar kitettségét 2014-ben a francia, illetve kanadai alapkezelők, míg nagyobb mértékben a német befektetők részesedése esett vissza 1,8-ról 1 százalékra. Intézményi szintre lebontva főként az amerikai alapok vásároltak a magyar piacról, míg az Egyesült Királyságból származó befektetők (2. ábra) inkább csökkentették a magyar eszközeik állományát.

Gyorsabban forognak a kisbefektetők részvényei

Az értékpapírok tulajdonosi struktúrájától eltérő képet mutatnak az egyes befektetői csoportok által lebonyolított tranzakciók. A tulajdonosi hányadhoz képest magasabb forgalmi arány a lakossági befektetőknél azt mutatja, hogy a nagy intézményekkel összehasonlítva sokkal gyorsabban forognak az értékpapírok a kisbefektetők kezén. Ez a tény is alátámasztja azt a nézetet, miszerint igazán likvid másodpiaci forgalom – különösen a KKV-k esetében – csak egy erős hazai retail bázis megléte mellett

¹ A közkézhányad a vállalat kapitalizációjának az 5% feletti tulajdonosi részesedéseket nem tartalmazó, likvidebb része. A Magyar Telekom esetében például a részvények 59,21%-át a Deutsche Telekom birtokolja, így a közkézhányad a fennmaradó rész, vagyis a kapitalizáció 40,79 százaléka.

tud kialakulni. A részvények piacán a kereskedés 25%-a származik lakossági megbízásokból, annak ellenére, hogy a papírok mindössze 6%-ával rendelkeznek. A külföldi befektetők a forgalom felét bonyolítják, míg a saját számlás és a hazai intézmények kötései a forgalom 18, illetve 7 százalékát teszik ki. A BÉT kötvénypiacán elsősorban a hazai intézményi befektetők kereskednek (57%-ban), a háztartások és intézményi szereplők a forgalom 11, illetve 28 százalékát adták. Eltérő a helyzet a kifejezetten a lakosság igényeit kiszolgáló termékek, a certifikátok és a BÉTa piac forintban kereskedett termékeinek esetén. Ezek a piacok kimondottan a lakossági ügyfelek kiszolgálására jöttek létre, ahol árjegyzők biztosítják a likviditást, így a kereskedés a magánszemélyek és a velük szemben kereskedő befektetési szolgáltatók között oszlik meg.

A magyar lakosság alacsony kockázatviselési hajlandóságának ellenére kiemelkedően magas arányban vesz részt tőzsdei derivatív piaci kereskedésben. A határidős piaci kereskedésben a részvények 41%-a, a deviza kontraktusok 44%-a a háztartások részvételével zajlott, míg az indexre kötött határidős ügyletek estében ez az arány még magasabb, eléri a 80 százalékot. A származékos piaci forgalomban a hazai intézményi befektetők részesedése ennél alacsonyabb – a különböző szegmensekben átlagosan 15% – az alternatív piacokhoz történő jobb hozzáférésüknek köszönhetően.

